

KM 5/01 Orienteringssaker - Vedtak

Innhold:

- Dokument 5.1/01 Saksorientering
- Dokument 5.2/01 Protokoll Bispemøtet 2000/2001
- Dokument 5.3/01 Melding om bispedømmerådernes tilsettinger 1999/2000
- Dokument 5.4/01 Melding om bispedømmerådernes tilsettinger 2000/2001
- Dokument 5.5/01 Den norske Sjømannsmisjon/Dnk i utlandet – årsmelding 2000
- Dokument 5.6/01 Døvekirkenes fellesråd – årsmelding 2000
- Dokument 5.7/01 Evaluering av tjenesteordninger for kateket, diakon og kantor
- Dokument 5.8/01 Rapport fra Ungdommens kirkemøte 2001
- Dokument 5.9/01 Bemanningsplan for Den norske kirke. Opptappingsplan for kirkelige stillinger
- Dokument 5.10/01 Kirke/stat-utvalget.
- Dokument 5.11/01 Menighetsrådsvalget 2001 - en kort orientering

Sak KM 5.2 Protokoll Bispemøtet 2000/2001

Biskop Finn Wagle orienterte i preses Odd Bondeviks fravær.

Sak KM 5.3 Melding om bispedømmerådernes tilsettinger 1999/2000

Sak KM 5.4 Melding om bispedømmerådernes tilsettinger 2000/2001

Sak KM 5.8 Rapport fra Ungdommens kirkemøte 2001

Tina Strømdal Wiik orienterte.

Sak KM 5.10: Kirke/stat-utvalget

Leder i Kirke/stat-utvalget Trond Bakkevig orienterte.

Kirkemøtets vedtak:

Kirkemøtet 2001 tar de fremlagte saker til orientering.

[Link til KM 5.2/01: Bispemøtets protokoll](#)

KM 5.3/01, KM 5.4/01 finnes i egne hefter utgitt av Kirkerådet

KM 5.6/01 Årsmelding for Døvekirkenes fellesråd 2000:

2. Døvekirkenes administrasjon

1. Fellesrådet

Døvekirkenes fellesråd har i 2000 bestått av følgende som ble valg på Døvekirkenes fellesmøte i Trondheim

Det østenfjelske distrikt/ Døves menighetsråd, Oslo

Paal Richard Peterson Vara: Erik Lundqvist

Det Sør-Vestfjelske distrikt/ Døves menighetsråd, Stavanger

Gunhild Pedersen Vara: Arnulf Pedersen

Det Vestfjelske distrikt/ Døves menighetsråd, Bergen:

Anett Christoffersen Vara: Sissel Gerritsen

Det Nordenfjelske distrikt/ Døves menighetsråd, Trondheim:

Ivar Kimo Vara: Kjetil Hestnes

Representant fra Oslo Biskop:

Berit Pihl Johannesen

Ansattes representant:

Guri Kaland Sværen Vara: Ingrid Karlgård Moxness

Døveprosten:

Terje Johan Johnsen

Ivar Kimo har vært leder for rådet, med Paal Richard Peterson som nestleder. Arbeidsutvalget har bestått av leder, nestleder, døveprost og kirkeverge.

Det ble i 2000 avholdt åtte møter i fellesrådet.

1. Faste utvalg

Det er opprettet et misjonsutvalg under Døvekirkenes fellesråd. Misjonsutvalget består av følgende: Døveprost Terje J. Johnsen, Norunn Kalvenes (Døves menighet i Bergen),

Gunhild Pedersen (Døves menighet i Stavanger), Ingebjørg Finnstad

1.2 Menighetsrådene

Det er menighetsråd i Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim. 1.2.1 Utvalg

Bergen har nedsatt arbeidsutvalg, økonomiutvalg og partsammensatt utvalg.

Det er menighetsutvalg under Oslo menighetsråd i Østfold og Vestfold. I Ålesund er det menighetsutvalg underlagt menighetsrådet i Bergen.

1.3 Ansatte

1.3.1 Ansatte i fellesrådet Daglig leder av fellesrådet er ansatt i 100 % stilling.

1.3.2. Ansatte i Døves menigheter Oversikt over ansatte ved døves menigheter ved utgangen av 1999 (stillingsstørrelse):

	Oslo	Stavanger	Bergen	Ålesund	Trondheim	Tromsø
Daglig leder	100 %	75 %	100 %		100%	
Annet Kontorpers.						
Kirketjener	50 %	timebasis	56,33%		6 %	
Renhold	timebasis	timebasis				
Danser	timebasis					
Organist	timebasis	timebasis	30 %			
Tegnspråk poet					timebasis	
Diakon/ menighetssykepleier			100 %			
Barne- og ungdomsarbeider	20 %	20 %				

Oversikt over ansatte av Oslo Bispedømme/ Kirkedepartementet ved utgangen av 1999

	Oslo	Stavanger	Bergen	Ålesund	Trondheim	Tromsø
Døveprost	1					

Døveprest	1	1	1		1	
Døvekapellan	1		1	1	1	
Døvediakon	1					
Døvekateket	1					1
Førstekonsulent	1					

1.3.3 Ansattes arbeidssituasjon

For kirkevergen, som har den daglige ledelse av fellesrådet, er det kommet tydelig frem at den sentrale administrering av fellesrådet krever mer enn en ansatt. Dette kom spesielt tydelig frem ved sykemelding, da det ved sykemeldinger ikke er noen som kan ta verken post eller kontakter som kommer til kontoret. Arbeidspresset på kirkevergen har hele 2000 vært svært stort, men på grunn av stram økonomi har det ikke vært rom for ansettelse av kontorhjelp.

De ansattes arbeidssituasjon rundt i landet er i store trekk bra, men døvekirkenes stramme økonomi sliter på den enkeltes arbeidssituasjon. Det er også en spesiell situasjon for de ansatte i døvekirken at man arbeider så spredt rundt i landet, og har liten fysisk nærhet til andre døvemenigheter. For å bøte på dette, arbeides det med å knytte kontakter mellom de ulike menighetene og de lokale bispedømmene. På denne måten vil de ansatte kunne inkluderes i lokale kurs og samlinger og vil få en større tilhørighet til sitt bispedømme.

1.4 Etterutdanning

Kirkevergen har også dette året deltatt noe på tegnspråk opplæring på CSS. I tillegg har hun deltatt på kurs arrangert av KA.

1.4.1 Etterutdanning av ansatte av menighetsrådene I Oslo og Bergen har ansatte i administrasjonen deltatt ved ulike tegnspråkopplæringer. I Oslo har dette vært knyttet opp til Conrad Svendsen senter, mens det i Bergen er fulgt ett opplegg som gir ti/tjue – vekttallskompetanse. Daglig leder i Oslo har i 2000 fulgt andre året av et tjue vekttalls studium administrasjon og ledelse ved Diakonhjemmets høgskolesenter. Dette studiet ble avsluttet i november 2000. 1.4.2 Etterutdanning ansatte av kirke departementet

Mye av den opplæring av ansatte som startet i forbindelse med ny ansettelser i 1999, ble avsluttet i 2000. Dette dreide seg om både døveprest og kapellan i Bergen, Trondheim og døvediakon i Oslo. I tillegg har døveprest i Oslo delvis studiepermisjon for å følge tegnspråk grunnfag ved Universitetet i Oslo. Døvekateketen har også delvis studiepermisjon for å utdanne seg til audiopedagog.

Som nevnt ble det ansatt døvediakon fra november –99. Hun har i tiden frem til nå vært under opplæring og har mye av tiden vært knyttet til Conrad Svendsen senter. Fra høsten 2000, var diakonen på plass i døvekirken i Oslo og gikk da over fra å være i opplæring til å virke i full jobb.

1.5 Stabsmøte

Det avholdes ukentlige stabsmøter i de enkelte menighetene. Døveprost og kirkevergen deltar på første del av stabsmøtene i Oslo, da disse har kontorfellesskap med Døves menighet i Oslo.

1.6 Økonomi

Det døvekirkelige arbeid i Norge baserer sin drift på innsamlede midler og tildeling over statsbudsjettet. Året 2000 var et stramt år økonomisk sett. Av det tilskuddet som gis fra staten, skal man dekke drift av fire døvedistrikt, Døves Blad, landsdekkende konfirmantleir, Døvekirkenes fellesmøte og fellesrådets administrasjon. Det må også tas høyde for uforutsette vedlikeholdsutgifter ved de ulike kirkebygg, da man ikke får spesifiserte tilskudd til dette verken fra statlig eller kommunalt hold.

I desember 2000 bevilget Stortinget kr. 3 463 813,- til det døvekirkelige arbeid for 2000.

Ut fra tilråding fra fellesrådet ble det statlige tilskudd fordelt på følgende måte:

Fellesråd	Fellesmøtet	Oslo	Stavanger	Bergen	Ålesund	Trondheim	Tromsø
747 834	262 000	688 200	413 800	578 160	50 000	473 800	50 000

Det resterende beløp, kr.200 000,- ble avsatt til uforutsette vedlikeholdsoppgaver og andre prioriterte oppgaver. De ulike menighetene ble bedt om å utarbeide reviderte budsjett og sende inn søknader om tilskudd til prioriterte oppgaver.

Reviderte regnskap fra de ulike menigheter og fra Døvekirkenes fellesråd er lagt ved.

- 1. Menighetsarbeid

De enkelte menighetsråden har ansvar for den daglige drift av menighetsarbeidet, mens fellesrådet har ansvar for gjennomføringen av Døvekirkenes fellesmøte. Det var i 2000 lagt til Trondheim, og ble gjennomført i samarbeid med menighetsrådet der. På fellesmøtet ble det avholdt valg på nytt fellesråd. I tillegg til det ordinære fellesmøtet, ble det avholdt en kirkefestival med tema misjon. Med denne kombinasjonen av fellesmøte og kirkefestival, fikk man anledning til å same en større gruppe av menighetenes medlemmer. Forsøket med kirkefestival var nytt av året, og døvekirkenes fellesråd besluttet å gjøre nytt forsøk ved fellesmøtet for 2001, da med Ung i Kirken som tema.

1. Menighetenes arbeid blant barn og unge

Det er et godt samarbeide mellom døvekirkene/døveprestene og de ulike døveskolene og barnehagene i landet. Man prøver også å holde kontakt med skoler hvor det er integrerte elever med hørselshemninger. Elevene blir invitert til deltakelser i gudstjenester og besøk i kirkene. I Bergen er det et skolefritidstilbud for elever ved Hunstad skole. Dette tilbudet er et samarbeide med Bergen kommune, der kommunen dekker underskuddet etter

søknad.

I flere av menighetene er det også et aktivt speidermiljø.

Konfirmant undervisningen i døvekirkene gir tilbud til døve/hørselshemmede konfirmanter fra hele landet. I forbindelse med konfirmanttiden arrangeres det landsdekkende konfirmantleir. Dette kan oppfattes som en stor økonomisk utgift, men er av uvurderlig viktighet for den enkelte konfirmant som deltar. Døvekirkenes fellesråd har også det økonomiske ansvaret for denne leiren, så selv om man får noe øremerkede midler til denne utgjør konfirmantleiren en relativt stor utgiftspost for fellesrådet.

2. Diakoni

Det er opprettet diakoniutvalg i Oslo, Stavanger og Bergen. Det arrangeres Åpen Kirke og hyggetreff i alle menighetene, og det er knyttet kontakter mellom ulike institusjoner og menighetene. Besøktjeneste utføres av presten, menighetssykepleiere og andre frivillige.

Det diakonale arbeid er ikke bare sentralisert til de ulike byene hvor man har døvekirker. Også distriktene rundt i landet besøkes. For døve som bor langt fra døvekirkene, er det særdeles viktig å kunne få besøk av mennesker som kan kommunisere på deres eget språk. Ved ansettelse av døvediakon, er det kommet i gang et diakonalt arbeide som vil kunne styrke det diakonale arbeid i hele landet.

3. Misjon

Døvekirken i Norge har i lang tid støttet og samlet inn midler til døvearbeidet på Madagaskar. Fellesrådet har overtatt ansvar for regnskapsførsel for misjonsarbeidet og vil bidra til samordning av aktivitetene. I den forbindelse er det nedsatt et misjonsutvalg. I forbindelse med Døvekirkenes fellesmøte for år 2000, var som tidligere nevnt misjon i fremste rekke. En delegasjon fra døvekirkene i Norge fikk høsten 2000 anledning til å være tilstede ved jubileum for en av døveskolene på Madagaskar. Speidere fra Norge var også representert på speiderjubileum sammen døve gassiske speidere.

4. Kulturelle tiltak

Som et supplement til sang og musikk i blant annet gudstjenesten er det i døvekirkene benyttet ulike former for kunstnerisk uttrykk. Det benyttes innslag av drama, tegnspråkpoesi og dans ved menighetene i Oslo, Bergen og Trondheim.

5. Voksenopplæring

Døves menighet i Bergen har en bibel/samtalegruppe for kvinner.

Lokaler

1. Kirker

Det er egne døvekirker i Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim. For Ålesund er det opprettet et samarbeid med leie av lokal kirke. Det samme er også til dels tilfelle i Tromsø, men der benyttes også privat bolig til gudstjenester og samlinger. I tilknytting til døveforeningene rundt i landet, er det et samarbeid om gudstjenestelige samlinger der døveprest deltar. Det arrangeres også integrerte gudstjenester i distriktene.

For døvekirkenes er det et tilbakevendende problem at man ikke har nok midler til å dekke nødvendig vedlikehold. Dette må dekkes av tilskudd gitt til drift, og fører til at man ikke har mulighet til å vedlikeholde bygningsmassen på den måten man burde. Kommunene hvor de ulike døvekirkenes er lokalisert, har ikke ansvar for å dekke vedlikehold av døvekirkenes og en er derfor helt avhengig av midler via statsbudsjettet.

2. Kontorlokaler

For menighetene i Oslo, Stavanger og Bergen, er det kontor knyttet til kirkebygget. Menigheten i Trondheim har ikke denne muligheten, er derfor avhengig av å leie kontorlokaler. Ålesund har kontor til disposisjon tilknyttet Volsdalen kirke, som også benyttes til gudstjenester. For Tromsø har man en ordning med kontorfellesskap med Domkirken menighet.

1. Oppsummering

Døvekirkenes fellesråd har for 2000 hatt en sentral administrasjon på plass. Dette året har vært det første året hvor den sentrale administrasjon har vært på plass hele året. Arbeidsmengden til kirkevergen, som eneste sentralt ansatte, har til tider vært svært stor. Sårbarheten med bare en person i administrasjonen, kommer også tydelig frem ved eksempelvis ferier og sykemelding. Døvekirkenes fellesråd har gjort et intensjonsvedtak om å ansette kontorhjelpe ved fellesrådets kontor, men har på grunn av svært anstrengt økonomi ikke hatt mulighet til å gjennomføre dette.

Med reglementer og forskrifter på plass, har også ansvaret til Døvekirkenes fellesråd økt. Dette innebærer blant annet arbeidsgiveransvar for alle ansatte lønnet over fellesrådets budsjett.

Arbeidet med å stadfeste døvemenighetenes plass som del av den norske kirke på lik linje med hørende menigheter er ikke fullført, men man har kommet et godt stykke på veg det siste året.

Det er et tilbakevendende problem at man har stramme økonomiske og til dels uforutsigbare rammer å holde seg til. Driften av døvekirkenes er mer økonomisk krevende enn i hørende menigheter, da man også har ansvar for kirkelige betjening av døve i distrikt som er geografisk svært store. Døve har rett på kirkelig betjening selv om man bor i distriktet.

Ansatte i døves menigheter i Norge er opptatt av å ivareta sitt ansvar på best mulig måte, og døvekirkenes fellesråd er glade for å kunne vise til aktive og arbeidsomme menigheter der mange døve føler seg godt ivaretatt.

Ivar Kimo Janne M. Sukka

Evaluering av kvalifikasjonskrav og tjenesteordninger vedtatt av Kirkemøtet

Kirkemøtet har myndighet til å fastsette kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for særskilte stillinger innen kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk (kirkeoven § 24 c). I 1996 vedtok Kirkemøtet gjeldende kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for kateketer, diakoner og kantorer. Det er senere foretatt mindre endringer i disse som følge av andre vedtak og bestemmelser. Kirkemøtet har nå delegert til Kirkerådet å foreta slike mindre endringer (KM 15/99).

Kirkerådet har de siste årene mottatt flere henvendelser vedrørende gjeldende regelverk. I fjor vedtok rådet på den bakgrunn en mindre endring i tjenesteordningen for kantorer (KR 21/00). Ut over dette ønsket rådet at det skal legges fram en evaluering av tjenesteordningene og kvalifikasjonskravene for Kirkemøtet 2002 (KR 14/00). De siste månedene har det i tillegg blitt reist flere aktuelle problemstillinger i forbindelse med annet utredningsarbeid, bl.a. Embetskomiteens innstilling, dåpsopplæringsutvalget og Opptrappingsplan for den kirkelige bemanning.

Slik det ser ut i dag, vil det være aktuelt å utrede følgende spørsmål og problemstillinger før saken reises for Kirkemøtet 2002:

- Er dagens kvalifikasjonskrav dekkende for den kompetanse menighetene faktisk har behov for? Herunder må en drøfte forholdet mellom realkompetanse og utdanningskompetanse, jf. "Gjør din plikt – Krev din rett. Kvalitetsreform av høyere utdanning".
- For alle aktuelle stillinger er arbeidsgiveransvaret nå lagt til de kirkelige fellestråd. Denne omleggingen av arbeidsgiveransvar bør evalueres og forholdet mellom bispedømmeråd/biskop og fellestråd må drøftes.
- Kirkemøtet har fastsatt tjenesteordning for tre stillinger. Bør en vurdere å fastsette tjenesteordninger også for andre stillinger innenfor de aktuelle arbeidsområdene? I den sammenheng vil Kirkemøtets behandling av embetskomiteens innstilling være vesentlig for det videre arbeidet. Også anbefalingene fra dåpsopplæringsutvalget kan få konsekvenser for stillingsmønsteret i kirken.
- Opptrappingsplanen for den kirkelige bemanning har avdekket at mange kateketer og diakoner slutter i kirkelig tjeneste lenge før oppnådd pensjonsalder. En må undersøke årsakene til dette og drøfte om endringer i tjenesteordningene kan motvirke denne tendensen.
- Det er nødvendig med en gjennomgang av tjenesteordningene sett i forhold til bestemmelser i gudstjenestebøkene. Dette bør gjøres i sammenheng med evalueringen.

Arbeidet med evalueringen og eventuelle endringer i regelverket må gjøres i samarbeid med KA og aktuelle fagforeninger. Det vil også være naturlig å involvere utdanningsinstitusjonene i deler av dette arbeidet.

Det var planlagt å foreta en større spørreundersøkelse i løpet av våren eller høsten 2001

blant kateketer, diakoner og kirkemusikere, jf. ovenfor. Denne skulle bl.a. kartlegge hvorfor noen slutter i tjenesten og hva som virker rekrutterende til tjenestene. Grunnet knappe bemanningsressurser og mange store og tidkrevende arbeidsoppgaver i Kirkerådets sekretariat, har det ikke latt seg gjøre å få gjennomført denne undersøkelsen ennå.

Kirkerådet arrangerte i september 2001 en konsultasjon om den fremtidige kirkelige utdanning etter at Stortinget i juni 2001 behandlet NOU 2000:14 "Frihet med ansvar – Om høgre utdanning og forskning i Norge". Under konsultasjonen kom det klart frem at Kirkerådet ville være en viktig medspiller til utdanningsinstitusjonene når det gjaldt arbeidet med utforming av utdanningen for kirkelig tjeneste. Dette arbeidet ville videre være medbestemmende for utformingen av tjenesteordninger og kvalifikasjonskrav.

Kirkerådet tar sikte på å legge frem nevnte evaluering av tjenesteordningene for kateket, diakon og kantor for Kirkemøtet 2002.

KM 5.8/01 Rapport fra Ungdommens kirkemøte 2001 - se egen link nederst på siden

KM 5.9/01 Eget hefte utarbeidet av Kirkerådet på oppdrag fra KUF

KM 5.10/01: Stat/Kirkeutvalget

Stat/kirkeutvalget

Kirkerådet vedtok i 1997 å nedsette et utvalg for å utrede forholdet mellom stat og kirke, og kirkens organisering og oppdrag. Rådet vedtok i 1997 utvalgets mandat, og i februar 1998 ble utvalget oppnevnt. Utvalget forventes å avslutte sitt arbeid tidlig i 2002.

Kirkemøtet ble i 1998, 1999 og 2000 orientert om utvalgets arbeid og kom med innspill til den videre prosess. Til Kirkemøtet 2000 ble det også oversendt tre delrapporter.

Arbeidet i Stat/kirke-utvalget er nå inne i en intensiv periode. Til utvalgets møte i november vil det foreligge et foreløpitt utkast til rapport. Dette vil bli drøftet av utvalget, og sekretær må fortsette arbeidet på bakgrunn av utvalgets innspill.

Til Kirkemøtet 2001 vil det foreligge tre nye delrapporter:

- "Religionsfrihet og religionspolitikk"
- "Dåpsopplæring i Den norske kirke"
- "Reformer i Den norske kirkes ordning 1984 - 98"

Arbeidet med hovedrapporten vil når Kirkemøtet avholdes være kommet så langt at det er lite trolig at innspill vil kunne drøftes i utvalget.

Kirkerådet har funnet det mest hensiktsmessig at Kirkemøtet 2001 får en muntlig orientering om status i arbeidet ved utvalgets leder. De tre delrapportene oversendes Kirkemøtets medlemmer til orientering.

Kirkemøtets medlemmer vil ha anledning til kommentarer etter orienteringen fra utvalgets leder.

MENIGHETSRÅDSVALGET 2001 KM 5.11/01

Menighetsrådsvalget 2001

- en kort orientering

Innledning

Dette er en foreløpig og kortfattet rapport om gjennomføringen av menighetsrådsvalget 2001. Menighetsrådsvalget vil være en av sakene på Kirkemøtet i 2002. Der vil det bli lagt fram en bred evaluering blant annet på bakgrunn av: a) En samlet evaluering av hele valget, foretatt av Kirkerådet, b) Evaluering av prøveordningen med menighetsrådsvalg samtidig med stortingsvalget, foretatt av Norsk Samfunnsvitenskaplige Datatjeneste (NSD), c) En spørreundersøkelse blant menighetene rundt informasjonstiltakene ved valget, foretatt av Kirkerådets informasjonsavdeling.

1.0 Bakgrunn

Etter initiativ både fra Kirkedepartementet (KUF) og Kirkerådet ble det i 1999 nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra sekretariatene i Kirkerådet og Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon (KA). Arbeidsgruppen utarbeidet en *tiltaksplan for menighetsrådsvalget* og planen ble sendt til KUF våren 2000. Planen omfattet følgende tiltak: En trivsels- og motivasjonsundersøkelse, informasjonstiltak rettet både mot nominasjonsprosess og valgprosess, valginformasjon på internett, kursvirksomhet og produksjon av håndbøker for menighetsråd og fellesråd. Tiltaksplanen ble også lagt frem for Kirkerådet og for Kirkemøtet 2000, og det er denne planen som har ligget til grunn for planlegging og gjennomføring av de sentrale tiltakene i forbindelse med valget.

På Kirkemøtet 2000 ble *reglene for menighetsrådsvalget* gjennomgått. På bakgrunn av valget i 1997 ble det foretatt noen endringer.

Kirkemøtet 2000 vedtok å åpne for en begrenset prøveordning med menighetsrådsvalg samtidig med stortingsvalget 9.-10. september 2001. Inntil ti sokn fra hvert bispedømme skulle ha anledning til å være med i prøveordningen. Det var en forutsetning at midler fra regjeringen ble stilt til disposisjon for Kirkerådet/bispedømmerådene. Midlene skulle brukes til å øke valgdeltakelsen gjennom informasjonsarbeid, produksjon av valgkort og til å sette fokus på hele nominasjonsarbeidet. En annen forutsetning var midler til evaluering av prøveordningen. Kirkerådet ble gitt fullmakt til å utarbeide nærmere retningslinjer. Retningslinjene ble utarbeidet i desember og tok for seg blant annet kriterier for hvordan prøvemenighetene skulle utvelges, retningslinjer for valgsted(er), evaluering og økonomi, og frister for kunngjøring.

I mars var de 101 prøvemenighetene valgt ut (Vedlegg 1; Oversikt over prøvemenighetene). Det var noe ulik respons for prøveordningen i bispedømmene, men

alle bispedømmer ble godt representert i opplegget. Størst interesse var det i Hamar (40 søknader), Nidaros (23 søknader) og Agder (21 søknader).

1.1 Økonomi

Det er første gang KUF har bevilget midler til gjennomføring av et menighetsrådsvalg. Midlene ble bevilget i to omganger. I januar 2001 ble det bevilget 2,5 millioner kroner til sentrale informasjonstiltak. Dette er midler som Kirkerådet har disponert. Kirkerådet har samarbeidet med KA om mange av informasjonstiltakene og KA har fått dekket utgiftene til de tiltakene de har hatt ansvaret for.

Fra november 2000 var det jevnlig kontakt og forhandlinger mellom Kirkerådet og KUF om midler til lokale tiltak i menighetene. Først i månedskiftet mai/juni kom bevilgningen som var i underkant av 6 millioner kroner. Midlene er gått med til å dekke ekstraavgifter for de 101 prøvemenighetene, til 40 kontrollmenigheter fordelt på fem bispedømmer og til å dekke produksjon og utsendelse av valgkort for 30 menigheter. Av de 30 menighetene med midler til valgkort var det ti prøvemenigheter, ti kontrollmenigheter og ti menigheter som ikke fikk tilført andre midler. Etter forslag fra bispedømmene vedtok Kirkerådet disse menighetene.

De lokale midlene ble fordelt til bispedømmene som har stått for forvaltningen i forhold til fellesrådene. Fellesrådene sender regnskapsrapport for den enkelte menighet til sitt bispedømme. Kirkerådet sender samlet regnskap for alle bispedømmene til KUF.

Fra flere menigheter og bispedømmekontor er det kommet signaler om at midlene fra KUF kom veldig sent. Flere av menighetene var kommet langt i planleggingen, og deres opplegg rundt nominasjonsprosessen var allerede gjennomført flere steder. Både bispedømmene og de enkelte menigheter har vist stor fleksibilitet for å få anvendt midlene best mulig.

Bispedømmekontorene og Kirkerådet har brukt mye tid på å administrere prøveordningen blant annet ved utvelgelse av prøvemenighetene og menighetene med valgkort, kursrunde, ekstra oppfølging av prøvemenighetene med for eksempel valglokaler, og til innberetningsarbeid. Det var ikke satt av noe midler til administrativt arbeid i bevilgningen fra KUF. Det ble derimot understreket at disse midlene ikke skulle dekke administrative bispedømmeoppgaver. Dersom prøveordningen videreføres ved senere valg, må en ta høyde for det administrative merarbeid dette gir bispedømmene og Kirkerådet.

3. Kursvirksomhet og håndbøker

I januar 2001 ble det holdt et riksdekkende kurs for kursledere fra bispedømmeråd, KA og Kirkerådet. I februar/mars 2001 ledet disse kurslederne prostivise kurs for menighetsråd og kirkelige fellesråd. Kursene var et samarbeid mellom Kirkerådet, KA og bispedømmene. Det ble holdt rundt 60 kurs for 3000-4000 deltakere for å forberede og motivere de lokale kirkelederne foran årets menighetsrådsvalg. I forbindelse med kursene utarbeidet Kirkerådet heftet "Alt om valget 2001". Heftet ble skrevet på bakgrunn av tidligere erfaringer og tok blant annet for seg regler for valget med de endringer som Kirkemøtet 2000 vedtok. I tillegg ga heftet tips, veiledning og råd til informasjonsarbeid. KA utarbeidet også et hefte, "Kirken trenger gode råd", i forbindelse med kursrunden. Dette var et ressurshefte til bruk i det lokale arbeidet foran menighetsrådsvalget.

I oktober/november 2001 ble det utgitt to håndbøker for nye rådsmedlemmer. "Håndbok for menighetsråd 2002-2005" og "Håndbok for fellesråd 2002-2005" vil være med på å danne grunnlag for prostivise kurs for nye rådsmedlemmer høsten 2001 og våren 2002. Kirkerådet har utarbeidet manus til håndbok for menighetsråd og KA har utarbeidet manus til håndbok for kirkelige fellesråd.

3.0 Informasjonstiltak

Kirkemøtekomitéen som behandlet saken om menighetsrådsvalget, fremhevet i sine merknader tiltaksplanen som et godt grunnlag for å øke valgdeltakelsen. Komitéen understreket dessuten behovet for et bredt informasjonsopplegg. Tiltaksplanen la rammene for informasjonstiltakene som ble gjennomført.

Det har vært vesentlig å ivareta menighetsrådsvalget 2001 som ett valg – med to valgomganger. Det var også viktig at alt materiell som ble produsert og alle tiltak som ble satt i verk var med utgangspunkt i den lokale menighet. Hovedoppgaven for informasjonsavdelingen har derfor vært å støtte, veilede og forsterke de lokale menighetenes arbeid.

3.1 Målsetting

Målene for informasjonstiltakene har vært å bidra til å:

- øke interessen for nominasjonsarbeidet
- oppfordre til større bredde på kandidatlistene
- informere om muligheten for flere valglister/ forholdstallsvalg
- få flere til å stille til gjenvalg
- øke oppmerksomheten om forhåndsstemmegiving
- øke valgdeltakelsen
- få minimum 20% under 30 år (unge) til å stille til valg

3.2 Organisering og bemanning

Medarbeidere fra alle avdelinger i sekretariatet har arbeidet med valget i større eller mindre grad. Kirkeavdelingens seksjon for personell og forvaltning har hatt ansvaret for regleverket og de juridiske spørsmålene knyttet til valget. Administrasjonsavdelingen og informasjonsavdelingen har samarbeidet om opplegget rundt valgkort og valgmanntall. I tillegg til materiellproduksjon, informasjon og service overfor menigheter, presse og folk flest, har informasjonsavdelingen hatt ansvaret for å koordinere alle valgtiltakene. Bevilgningen til sentrale tiltak gjorde det mulig å engasjere en informasjonskonsulent som har arbeidet med valget i 80% stilling over 10 måneder. I tillegg har valget engasjert de andre medarbeiderne i informasjonsavdelingen i betydelig grad.

3.3 Kontakt med menighetene

Kirkerådets sekretariat spesielt informasjonsavdelingen, materiellekspedisjonen, medlemsregisteret og seksjon for personell og forvaltning, har hatt en betydelig

direktekontakt med bispedømmerådene og menighetene i forbindelse med valget. Kontakten har hovedsakelig foregått pr telefon, men også pr e-post og brev/faks. Kontakten har omhandlet ulike saker som for eksempel praktisk gjennomføring av valget, veiledning om informasjonstiltak, uklarheter i forhold til valgmanntall og tolking av valgreglene. Både under valget 9. og 10. september og valget 14. og 21. oktober hadde Kirkerådet servicetelefon for menighetene. En del menigheter benyttet seg av dette tilbudet.

I de seks menighetssendingene som har vært sendt alle menighetsråd og fellelsråd i år, har menighetsrådvalget vært et sentralt tema. Prøvemeninghetene har dels fått tilsendt tilleggsinformasjon spesielt om prøveordningen.

5. Informasjonsmaterieil

Det har vært en stor produksjon av materieil både i forbindelse med nominasjonsprosessen i vår og ved valget i høst, både trykt og elektronisk. For at det trykte materialet skulle favne alle landets 1311 menigheter med deres ulike målgrupper, er materialet utformet med enkel tekst og generell informasjon. Gjennom menighetssendingene har vi informert om at materialet ikke skulle "stå alene", men at det burde suppleres med materieil menighetene selv produserte. Dette for å nå ut med mer konkret informasjon om den enkelte menighet.

4.1 Informasjonsstrategi

Informasjonsmaterialet ble rettet mot et bredt lag av befolkningen, utformet med et enkelt og konkret skriftlig språk og helhet i visuell profil. Hovedmålgruppen har vært medlemmene av Den norske kirke som har en god relasjon til kirken, men som ikke nødvendigvis er kirkeaktive ("kirkens gode venner").

Alt valgmaterialer som er produsert har både gjennom tekst og i visuell utforming hatt som mål å kommunisere fire grunnleggende budskap:

- Du kan være med på å forme din kirke / arbeidet i din menighet.
- Den norske kirke trenger deg og det du er og kan.
- Den norske kirke ønsker at du deltar.
- Menighetsrådets arbeid er viktig for kirken og samfunnet

I samarbeid med designfirmaet Kjetså+Hole design ble det utarbeidet en visuell profil som er blitt brukt på alle produkter, både trykte og elektroniske. Utgangspunktet for den visuelle profilen har vært aldersgruppen 20-35 år.

4.2 Trykt materieil

Det er produsert to ulike brosjyrer og tre ulike plakater. Noe har vært til bruk i nominasjonsprosessen, annet til bruk ved valget. Materialet foreligger på bokmål og nynorsk, og dels på de tre samiske språkene. Menighetene har fått tilsendt brosjyrer og plakater i to menighetssendinger og har kunnet bestille ekstra eksemplarer til kr. 0.50 pr.stk. Prisen på materialet var lavere enn produksjonskostnadene. Prisen er satt så lav fordi vi ville at alle menigheter skulle ha råd til å etterbestille plakater og brosjyrer dersom de ønsket det.

Menighetene har bestilt titusener av eksemplarer. Både nominasjonsbrosjyren og valgbrosjyren ble trykt i nye opplag. Noen menigheter har delt ut brosjyrene til hele soknet (sammen med for eksempel menighetsbladet), noen har delt ut brosjyrene i forbindelse med arrangementer eller lagt dem tilgjengelig i kirken/på menighetshuset eller i offentlig bygning som for eksempel posthus, kommunehus osv.

4. Elektronisk materiell

I mars ble det opprettet egne valgsider www.kirken.no/valg. Valgsidene har hatt tre målgrupper:

- Et bredt lag av befolkningen
- Pressen
- Menighetsråd, kirkelige fellesråd, nominasjons- og valgkomitéer og menighetsblader har hatt valgsidenes "verktøykasse" med informasjon og nedlastbart materiell

4. Avisannonser

Det er blitt produsert tre ulike typer annonser til bruk i store og små aviser og i menighetsblader. En av annonsene ble utarbeidet som en mal der menighetene kunne endre og tilpasse teksten etter behov. Det ble også utarbeidet forslag til annonsetekst og en designveiledning (Vedlegg 2; Designveiledning). Denne annonsen har stort sett vært trykt i lokale aviser av lokale menigheter/ kirkelige fellesråd.

Av de to andre annonsene var den ene utarbeidet som en oppfordring til å stille til valg og den andre som en oppfordring til å stemme ved valget. De to annonsene ble satt inn i ti store aviser fra ulike kanter av landet, dels under "kunngjøring" og dels på "tekstside". Nominasjonsannonsen ble trykt i mai, valgannonsen i september.

Menighetene har svært ulik kvalitet på tilgjengelig datautstyr og programvare. Det har vært et mål at så mange menigheter som mulig skulle kunne benytte annonsene om de ønsket det. Annonsene ble derfor produsert i tre ulike filformater og flere forskjellige størrelser.

5. Internettannonser

I mai, september og oktober har det vært annonsert på VG-netts førsteside med bannerannonser og plakatannonser. Annonsene hadde slagordet "Gi kirken et godt råd" og hadde direktelink til valgsidene våre.

6. Pressestoff

Det er blitt utarbeidet og distribuert pressemeldinger flere ganger i løpet av valgprosessen. Flere av pressemeldingene er blitt tilrettelagt med billedmateriell. Pressestoffet er blitt distribuert pr e-post, lagt ut på kirkens Internettsider og to av pressemeldingene er sendt ut i papirform til utvalgte medier sammen med brosjyremateriell. Det har vært en jevn pågang fra både riksmedier og lokalmedier til Kirkerådets informasjonsavdeling, for utfyllende informasjon om valget.

5. Valgmanntall

Valgmanntallet utarbeides fra det kirkelige medlemsregisteret. De aller fleste av

landets menigheter har abonnement på medlemsregisteret og får jevnlig tilsendt en CD med oppdatert register. En del mindre menigheter er ikke abonnenter og bestilte valgmanntallet i papirform.

Det finnes noen feil i medlemsregisteret og derfor også i valgmanntallet. Selv om feilprosenten er liten (under 1%) har det skapt frustrasjon og usikkerhet hos mange menigheter og velgere. Tekniske problemer hos IBM, som er en av Kirkerådets samarbeidspartnere rundt medlemsregisteret, har vært årsaken til noen av feilene. Kirkerådet og IBM jobber kontinuerlig for å finne gode løsninger. Det er viktig for de lokale menighetene at medlemsregisteret er så korrekt som mulig. Dette ser en spesielt i forbindelse med menighetsrådsvalget.

6. Valgkort

I komitéens merknader fra Kirkemøtet 2000 ble valgkort fremhevet som et godt virkemiddel til å nå det enkelte kirkemedlem som har stemmerett. På bakgrunn av dette ble det utarbeidet et valgkort (Vedlegg 3; Valgkort med forside og bakside). På den ene siden av kortet var det generell informasjon om Den norske kirke og menighetsrådet. På den andre siden var det konkret informasjon om menighetene mottakeren tilhører, og om tid og sted for valget. Kortet ble sendt direkte i posten til den enkelte stemmeberettigede.

Det ble i alt sendt ut rundt 300.000 valgkort til menigheter i ti av bispedømmene (Vedlegg 4 og vedlegg 5; Oversikt over menighetene som hadde valgkort). Feilprosenten i medlemsregisteret gjorde at en del mennesker som hevdet at de hadde meldt seg ut av Den norske kirke, mottok valgkort. Det var også eksempler på personer som mente at de skulle vært registrert som medlemmer, men som ikke mottok valgkort. Dette resulterte i mange henvendelser til menighetene. Til Kirkerådet kom det også mange henvendelser både fra enkeltmedlemmer og menigheter.

Det var 95 menigheter som bestilte valgkort. Av disse var det 43 menigheter som deltok i prøveordningen med valg 9.-10. september. KUF bevilget midler til at 30 menigheter fikk dekket produksjons- og portokostnader ved valgkortene. Disse 30 menighetene var avgrenset til Oslo, Hamar, Stavanger, Møre og Nord-Hålogaland. I tillegg finansierte 65 menigheter valgkort på annen måte.

7. Evaluering

En evaluering av prøveordningen var en forutsetning for at Kirkemøtet 2000 ga sin tilslutning til ordningen. I månedskiftet mai/juni bevilget KUF kr. 200.000 til en ekstern evaluering av prøveordningen. Først i september ble det klart at det er Norsk Samfunnsvitenskaplig Datatjeneste (NSD) som skal foreta denne evalueringen. Evalueringen forutsetter et samarbeid mellom NSD, Kirkerådet og bispedømmene. Resultatet legges frem for Kirkerådet i februar 2002.

Kirkerådet utarbeidet innberetningsskjemaer til menighetene allerede vinteren 2000/2001. Menighetene sender skjemaene til bispedømmene som så sender samlet resultat til Kirkerådet. For at arbeidet med innberetningen skal være så enkel som mulig for bispedømmene, har Kirkerådet utarbeidet en elektronisk tabell som er oversendt alle. Kirkerådet vil foreta evaluering av valgresultatene.

I begynnelsen av november ble det sendt ut en enkel spørreundersøkelse til alle landets

menigheter. Gjennom dette ønsker en å kartlegge i hvilken grad menighetene har benyttet seg av de sentrale tiltakene som f.eks. Internettsider, trykt materiell, veiledning pr telefon / e-post, hvordan de har benyttet tiltakene, og om det er ting menighetene ønsket annerledes. Resultatet vil bli offentliggjort gjennom "Kirkeaktuelt" og lagt frem for Kirkemøtet 2002.

7.1 Valgresultater for prøveordningen

Den gjennomsnittelige stemmeprosenten for menighetene som var med i prøveordningen økte fra ca. 3% i 1997 til 8,4% i 2001. Samtlige prøvemenigheter hadde en økning i antallet som benyttet stemmeretten sin. Høyeste gjennomsnittelige stemmeprosent hadde Hamar bispedømme med 15,07%, mens Bjørgvin bispedømme hadde den minste økningen, fra 1,90% til 4,90% (Vedlegg 1; Oversikt over prøvemenighetene).